

گزارش تحلیلی مشرق /

حزبی که خاستگاه رئیس دولت یازدهم شد

حزب "اعتدال و توسعه" و اعضای آن را عمدتاً میانه‌روهایی تشکیل داده‌اند که خود را فراتر از برخی لایه‌های افراطی در جریان اصولگرا و برخی لایه‌های تفریطی در جریان اصلاح‌طلب معرفی می‌کنند و "گفتمان اعتدال" مهم‌ترین شعار آنان است؛ شعاری که این روزها در یک کارگروه ویژه زیر چکش‌کاری بازتعریف، قرار گرفته است.

کد خبر: ۲۲۹۸۸۴

تاریخ: ۱۸ تیر ۱۳۹۲ - ۰۱:۳۹

گروه سیاسی مشرق - با پیروزی حجت‌الاسلام دکتر حسن روحانی در انتخابات ریاست جمهوری یازدهم، "اعتدال" یکی از پرکاربردترین کلمات در عرصه سیاست کشور شده است و وی نیز تاکنون بارها از این لغت در سخنرانی‌های خود استفاده کرده است.

رئیس جمهور منتخب در همایش ملی افق رسانه با بیان اینکه "راهی که دولت برمی‌گزیند راه اعتدال است" گفت: اعتدال طیف بسیار وسیعی دارد از باورها آغاز می‌شود تا هنجارها، رفتارها و اعمال ادامه دارد. از مسائل اقتصادی و سیاسی شروع می‌شود تا مسائل اجتماعی و فرهنگی.

روحانی درباره کلمه اعتدال گفت: اعتدال بدون قانون‌گرایی امکان‌پذیر نیست، اعتدال بدون شفافیت امکان‌پذیر نیست، اعتدال بدون ارتباط دوسویه مردم با دولت و دولت با مردم امکان‌پذیر نیست.

هاشمی رفسنجانی نیز در سفر به مشهد در دیدار جمعی از نخبگان و کارآفرینان درباره تشکیل دولت اعتدال اظهار کرده است؛ اکنون باید در فضای سالم و به دور از بداخلاقی‌های سیاسی و رقابت‌های مضر، دولت اعتدال، کار و سازندگی تشکیل شود.

پس از آنکه بزرگان نظام از حسن روحانی خواستند هر چه سریع‌تر تعریف خود را از "اعتدال" ارائه دهد تا این واژه هم به سرنوشت "اصلاحات" دچار نشود، وی اقدام به تشکیل کارگروهی به ریاست "علی ربیعی" برای تعریف مبانی گفتمان اعتدال کرده است.

تنها کسی که عضویت ثابت وی در این کارگروه قطعی است "علی ربیعی" است و دیگر اعضا که شامل فعالان اصولگرا و اصلاح‌طلب و اعتدال‌گراست تنها به عنوان مشاور در این کارگروه حضور دارند. در این کمیته، افرادی چون حسن رحیم‌پور ازغدی، مراد ثقفی، علیرضا علوی‌تبار، عباس عبدی، حسام‌الدین آشنا، صادق آیینی‌وند،

مهدي منتظر قائم و... حضور دارند.

یکی از اعضای مؤثر این کارگروه در گفت‌وگو با خبرنگار سیاسی مشرق تأکید کرد که تا کنون بیش از 100 نفر به صورت پراکنده و پاره‌وقت، نظرات کارشناسی خود را به عنوان مشاور به این کارگروه داده‌اند که در این میان، افرادی همچون حجت‌الاسلام سید مهدي طباطبایی، امیر محبیان، ابراهیم فیاض و.. نیز به این کارگروه، مشاوره می‌دهند.

وی ادامه داد: کارگروه، شامل کمیته‌های مختلفی مانند سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، دیپلماسی، جوانان، بانوان و... است و کمیته روحانیت نیز در شهر قم مشغول فعالیت است که روحانیون متعددی به عنوان مشاور در آن حضور دارند.

در ادامه گزارش، با چگونگی تشکیل، دیدگاه‌ها و مواضع، مرامنامه و عملکرد سیاسی حزب اعتدال و توسعه، حزبی که نفرت آن نزدیکان حجت‌الاسلام حسن روحانی در تبلیغات انتخاباتی و اکنون از اعضای تاثیرگذار در تشکیل کابینه وی می‌باشند آشنا می‌شویم.

آنچه پیش از آشنایی با چگونگی تأسیس حزب اعتدال و توسعه، جالب توجه به نظر می‌رسد این است که این حزب، حزبی دولت‌ساخته نبوده و نه تنها پس از مشاهده اوج‌گیری آرام‌آرام برخی حرکات افراطی در دو سال نخست دولت هفتم، تصمیم به اتخاذ مشی معتدل و دوری از افراط و تفریط گرفت بلکه طی یک فرایند آرام و گذشت بیش از یک دهه از شکل‌گیری، توانست با ورود افرادش به مجلس شورای اسلامی، برای کسب ریاست قوه مجریه خیز بردارد که در این کار موفق بود که رمز آن را می‌توان در مشی اعتدالی اعضای آن و پرهیز از ورود به فازهای ساختارشکنانه و افراطی جست.

خاطره‌ای از چگونگی شکل‌گیری حزب اعتدال و توسعه

سیدحسین موسویان، دیپلمات سابق ایرانی که اکنون برای دوره‌ای مطالعاتی در آمریکا به سر می‌برد، در مطلبی برای پایگاه تحلیلی المانیور درباره چگونگی شکل‌گیری این حزب نوشت: هاشمی‌رفسنجانی در ابتدای دوران ریاست‌جمهوری خاتمی نسبت به رشد جناح‌گرایی در کشور هشدار داده بود؛ به همین سبب بود که وی به نیروهای معتدل همفکر در هر دو جناح توصیه می‌کرد که یک جریان سیاسی تحت پرچم اعتدال یا میانه‌روی در کشور ایجاد کنند.

موسویان در ادامه این مطلب توضیح داده است: در نتیجه روزی محمود واعظی، معاون وقت وزیر خارجه، محمدباقر نوبخت، نماینده وقت مجلس، علی جنتی، معاون وزیر ارشاد و من برای عملی‌کردن این ایده با هاشمی دیدار کردیم. رفسنجانی در آن دیدار به ما گفت: «اداره

کشور با یک جناح فاجعه است و در عوض همه نیروهای معتدل در دو جناح باید متحد شوند تا توسعه سیاسی-

اقتصادی را به پیش برند و ستون‌های نظام را تقویت کنند.» در همین دیدار ما تصمیم گرفتیم یک حزب، یعنی حزب اعتدال و توسعه، را ایجاد کنیم. طبق توصیه رفسنجانی، بهترین گزینه برای رهبری حزب حسن روحانی بود. حزب و کمیته مرکزی آن در سال (1999 میلادی) به رهبری روحانی شکل گرفت.

حزب اعتدال و توسعه در آستانه انتخابات مجلس ششم در تاریخ ششم آذرماه سال 1378 و در بحبوحه شکل‌گیری احزاب بعضاً تندرو، با هدف ترویج اعتدال و پرهیز از افراط و تفریط، با انتشار بیانیه‌ای، توسط برخی از مقامات ارشد دولتی به‌ویژه کارشناسان ارشد اقتصادی دولت هاشمی رفسنجانی، موجودیت خود را اعلام و در بیست و هشتم مهرماه 1380 از وزارت کشور پروانه فعالیت دریافت کرد.

اعضای هیئت مؤسس

مرتضی محمدخان (وزیر اسبق امور اقتصادی و دارایی)، محمداقرب نوبخت (نماینده مردم رشت)، زهرا پیشگاهی‌فرد، علی موسی‌الرضا (رئیس اسبق بیمه ایران) سید احمد زرهانی (معاونت وزارت آموزش و پرورش)، اکبر ترکان (وزیر اسبق دفاع و وزارت راه و ترابری)، مجید قاسمی (رئیس اسبق بانک مرکزی).

برخی دیگر از اعضای فعال

محمدجواد ایروانی (رئیس اسبق بانک مرکزی)، محمدرضا نعمت‌زاده (وزیر اسبق صنایع)، محمود واعظی (معاون اسبق اروپا- امریکای وزارت امور خارجه)، فاطمه هاشمی بهرمانی (مسئول بنیاد خیریه بیماری‌های خاص)، حسین موسویان، مشکینی، محمد اشرفی اصفهانی، مرتضی بانک، نهایندیان، میرباقری و...

بر اساس آخرین انتخابات صورت گرفته در کنگره این تشکل، اسامی اعضای شورای مرکزی این حزب به این شرح است:

محمدباقر نوبخت، فاطمه هاشمی رفسنجانی، اکبر ترکان، محمود واعظی، محمدرضا نعمت‌زاده، مرتضی بانک، علی‌اکبر آقایی، محمدعلی نجفی، مرتضی محمدخان، مسعود شفیعی، حمید رضایی قلعه، محمدحسن تولایی، محمدعلی محمدی، خسرو رحمانی، عبدالغفار شجاع، صلاح‌الدین دلشاد، امیرعلی نعمت‌الهی، حسین مخلوچی، ابوالقاسم بختیار، زهرا پیشگاهی‌فرد، مجید آخوندزاده، غلامعلی دهقان، نادر شیر کوند، محمدرضا شعبانی، محمد خدادادی، سیدنجیب حسینی، گرشاسب مددی، فیروز فاضلی، علی عبدالله‌زاده، اعظم ناصریپور و محمد دهستانی.

مرامنامه حزب اعتدال و توسعه

الف: مبانی اعتقادی و فکری:

1. اعتقاد راسخ به قانون اساسی با عنایت به اصول خدامحوری و مردمسالاری.
2. اعتقاد بر مشی اعتدال در ابعاد سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی کشور.

ب: اهداف:

- 1- ایجاد بستری در جهت اعتلا بخشیدن به جنبه‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی جامعه.
- 2- بسترسازی در جهت مشارکت عمومی اقشار مختلف جامعه به منظور استیفای حقوق سیاسی، اجتماعی فرهنگی و اقتصادی خود و تعیین سرنوشت.

ج: سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها:

- 1- فرهنگی:
 - پیروی از اندیشه‌های پویای بنیان‌گذار انقلاب اسلامی ایران حضرت امام خمینی(ره).
 - گسترش اخلاق و آموزه‌های دینی و تقویت عناصر و اجزاء فرهنگ ملی.
 - تبیین و تکریم منزلت انسانی و اجتماعی اهل فرهنگ و اصحاب قلم و هنر.
 - تلاش در جهت ایجاد وحدت و وفاق ملی با محوریت فرهنگ ملی و بسترسازی در جهت رشد فرهنگ و ادبیات قومی اقوام مختلف ایران.
 - تلاش در جهت رشد و توسعه نوآوری و خلاقیت در ابعاد علمی، فرهنگی و هنری جامعه.

2- اقتصادی:

- تلاش در جهت توسعه اقتصادی غیردولتی و احترام به مالکیت‌های قانونی.

- تلاش در جهت ایجاد قانونمندی، به منظور پاسخ‌گویی رفتارهای اقتصادی دولت.
- تلاش در جهت افزایش ثبات اقتصادی، با به کارگیری بهینه منافع اقتصادی کشور و برقراری امنیت سرمایه‌گذاری.
- تلاش در جهت ایجاد اشتغال و جذب متخصصان و حفظ منزلت اجتماعی آن به منظور جلوگیری از فرار مغزها.
- تلاش در جهت کاهش فعالیت‌های تصدی‌گری دولت و افزایش فعالیت‌های مربوط به اعمال حاکمیت.
- تلاش در جهت ایجاد رقابت و رفع انحصار در فعالیت‌های اقتصادی با حفظ حاکمیت دولت در امر تولی‌گری در چهارچوب قانون اساسی.
- تلاش در جهت ارتقاء توان صادرات غیرنفتی، به منظور کسب جایگاه مناسب در بازارهای جهانی.
- تلاش در جهت تحقق عدالت اقتصادی با تکیه بر رفاه عمومی و ایجاد عدالت اجتماعی.

3- سیاسی:

- دفاع از حقوق سیاسی مردم و آزادی‌های مطرح در قانون اساسی.
- ایجاد بستری مناسب در مشارکت‌پذیری مردم و ایجاد فضای رقابتی در فعالیت‌های سیاسی.
- تلاش در جهت تقویت وفاق ملی.
- تلاش در جهت نقش پیشرو و موثر در منطقه و کشورهای اسلامی و جهان سوم و بسط روابط همه جانبه و دوستانه با کشورهای همسایه در چارچوب منافع ملی.
- تأکید بر حضور فعال ایران در عرصه‌ی جهانی و همکاری با سازمان‌های بین‌المللی و احزاب و مجامع غیردولتی.
- ارتباط موثر و فعال با احزاب و مجامع سیاسی بین‌المللی و اسلامی در جهت معرفی جایگاه واقعی تمدن ایران اسلامی با حفظ منافع و مصالح ملی.
- مقابله با هرگونه انحصارگرایی و زورمداری سیاسی.

4- اجتماعی:

- تبیین و ترویج و حقوق بشر اسلامی و رعایت آن در حضور آحاد جامعه.
- بسط آزادی‌های فردی و اجتماعی در چهارچوب قانون اساسی و از طریق احترام به اندیشه و دفاع از آزادی‌های قلم و بیان.
- مشارکت فعال آحاد جامعه در عرصه‌های اجتماعی.
- تحکیم مبانی خانواده و ارتقاء اصول اخلاقی حاکم بر آن.
- تقویت تشکلهای اجتماعی و صنفی.
- حمایت از نخبگان و فرهنگیان جامعه فارغ از وابستگی‌های گروهی و سیاسی.
- اصل تحمل و بردباری متقابل در تعاملات اجتماعی.
- لحاظ نمودن حقوق جوانان با رفع موانع تحصیلی، ورزشی، اشتغال، ازدواج، مسکن.
- تأکید بر ترویج رفتار سیاسی- اجتماعی، مبتنی بر اخلاق اسلامی و پرهیز از هتک حرمت اشخاص و گروهها در برخوردهای اجتماعی و سیاسی.
- تلاش در جهت همگرایی اجتماعی بین طوایف و اقوام مختلف با محوریت فرهنگ دینی و ملی کشور.

5- سازمان و مدیریت:

- اصلاح ساختار نظام اداری کشور با تکیه بر تقویت بخش دولت در امر اعمال حاکمیت و سیاستگذاری و کاهش فعالیت تصدی‌گری.
- اصل شایسته سالاری و انتخاب فرهیختگان.
- جایگزینی مدیریت علمی با مدیریت سنتی.
- اصل عدم تمرکز و تقویت اختیارات مدیران استانی و منطقه‌ای.

دیدگاه‌ها و مواضع اقتصادی

این حزب چون دیگر احزاب جناح راست سنتی و مدرن دارای دیدگاه‌های راست اقتصادی از جمله اعتقاد به بازار آزاد، خصوصی‌سازی، پیوستن به مجامع اقتصادی جهانی، تولیدمحوری و کوچک کردن دولت و حذف دخالت‌های بی‌مورد دولت در اموار اقتصادی می‌باشد.

در بیانیه اعلام موجودیت این حزب در مورد مسائل اقتصادی چنین آمده است: «با تکیه بر مواهب الهی و ظرفیت‌های موجود کشور، مهیا کردن بسترهای مناسب برای سرمایه‌گذاری، حفظ امنیت سرمایه و سرمایه‌گذار، توسعه اقتصادی مردم‌گرا و جوان محور به بسط منابع تولید اقتصادی یاری می‌رساند و کاهش بیکاری را به دنبال خواهد داشت این عمل تحول اقتصادی و استقلال ملی را از شعار به عمل تبدیل خواهد کرد و از تصدی‌گری دولت می‌کاهد و بخش خصوصی را پر نشاط خواهد کرد.»

برخی دیگر از مواضع اقتصادی این حزب در بیانیه‌ای با عنوان اصلاحات به شرح زیر تبیین شده است:

«کاهش حجم دولت از طریق کاهش تصدی‌گری آن و واگذاری فعالیت‌های اجرایی کشور به بخش خصوصی، یک راهبرد اجتناب‌ناپذیر در اصلاحات اداری است. تأمین اجتماعی همگانی و بازنگری در نظام تأمین اجتماعی کشور، مهم تلقی نمودن اصل بیست و هشتم قانون اساسی که زمین‌هی کارآفرینی را برعهده دولت قرار داده...»

دیدگاه‌ها و مواضع سیاسی

حزب اعتدال و توسعه يك حزب میانه‌رو و معتدل است که اگرچه ایده تأسیس آن با اشاره هاشمی به ذهن مؤسسان آن متبادر شد اما در ادامه به لحاظ ساختاری و تصمیم‌گیری، کاملاً مستقل از هاشمی عمل کرد و هنوز نیز بر خلاف حزب کارگزاران سازندگی، تلاش دارد فاصله خود را با وی حفظ کند. این حزب از لحاظ سیاسی و اقتصادی يك حزب با گرایش راست به شمار می‌رود، اما کاملاً مستقل از جناح راست سنتی، به عبارت بهتر این حزب يك راست میانه‌رو و تا حدودی نزدیک به راست مدرن است که دارای دیدگاه‌های نزدیک به آن چیزی است که امروز از آن به عنوان جریان اصولگرا یاد می‌شود.

مهمترین دیدگاه‌های سیاسی این حزب را می‌توان اعتقاد به ایجاد يك نوع فضای متکثر سیاسی در کشور به دور از جنجال و خشونت و ایجاد رقابت سالم بین گروه‌های سیاسی در فضای آرام به‌منظور رشد و توسعه اقتصادی دانست.

در بیانیه اعلام موجودیت حزب دیدگاه‌های سیاسی اینطور بیان شده است:

1. استقلال سیاسی، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، رشد و توسعه کشور و وفای ملی و اعتدال همه‌جانبه را سرلوحه برنامه‌های خود قرار داده.
2. در سیاست خارجی، بر همکاری‌های سازنده بین‌المللی، حضور فعال ایران در عرصه جهانی و همکاری با سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی تأکید دارد و به سهم خود ارتباط و گفت‌وگو با احزاب و مجامع سیاسی و بین‌المللی را در جهت معرفی جایگاه واقعی ملت ایران دنبال خواهد کرد.

3. پرهیز از هرگونه تندروی برای دستیابی به هدف‌های توسعه سیاسی.

بیانیه‌ای با عنوان "اصلاحات حزب" در تاریخ پنجم شهریورماه سال 1379 بر موارد زیر تأکید می‌کند:

- 1- حزب از همه دعوت می‌نماید تا با گردآوری و تبیین راهبردهای سازنده همکاری میان همه ملل و تمدن‌ها، برای هموار شدن مسیر تحقق عدالت جهانی و توسعه انسانی بکوشند.
- 2- حزب با تأکید بر اصل بیست و ششم قانون اساسی، احزاب را ابزار کارآمدی برای ارتقاء توقعات پراکنده‌ی فردی به خواسته‌های هدفمند جمعی و بهبود نظام پاسخگویی دولت به اقشار ذینفع ملت شمرده و شکل‌گیری نهادهای سیاسی مردم را به‌عنوان اولویت حقیقی در توسعه سیاسی قلمداد می‌نماید.
- 3- انجام اصلاحات در قوه‌ی قضائیه در جهت احقاق هر چه بهتر و سریع‌تر حقوق آحاد مردم.
- 4- تقویت و تشدید نظارت بر عملکرد کارگزاران نظام در ایفای مسئولیت‌های‌شان.

دیدگاه‌ها و مواضع فرهنگی

این حزب معتقد به آزادی بیان در عرصه فرهنگی و اعمال کنترل متعادل دولت در این زمینه است. در بیانیه-اعلام موجودیت حزب بر موارد زیر تأکید شده است:

1. تلاش در جهت تقویت و تحکیم اخلاق خانواده به‌عنوان نخستین نهاد اجتماعی.
2. تقویت نقش زنان، این نیروی کارآمد در عرصه‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی.
3. حمایت از حقوق جوانان و پیاده‌سازی طرح‌های کاربردی در جهت رفع موانع شغلی، ورزشی، تحصیلی و ازدواج و مسکن جوانان.

برخی دیگر از دیدگاه‌های فرهنگی این حزب در بیانیه‌ای با عنوان اصلاحات در تاریخ پنجم شهریورماه 1379 به شرح زیر آمده است:

1. پالایش درونی و اصلاح دائمی از جمله ویژگی‌هایی است که هم در مفاهیم اسلامی تحت عنوان امر به معروف و نهی از منکر و هم در مبانی نظام جمهوری اسلامی در قالب اصل هشتم قانون اساسی به‌دقت مورد توجه واقع شده و مطبوعات یکی از کارآمدترین ابزارهای نوین برای انجام این مهم است.
2. اصلاحات فرهنگی از دو بعد قابل توجه و تأمل است نخست از بُعد تطبیق دائمی مظاهر زندگی نوین با مبانی اعتقادات اسلامی و ساختارهای فرهنگی ملی و دوم از بُعد سطح‌سازی فرهنگ به ابزارهای نوین اشاعه آن مانند رسانه‌های جمعی.
3. بازنگری در نظام آموزش و تطبیق آن با نیازهای عمومی کشور، علاوه‌بر جلوگیری از بحران‌های اجتماعی، با فراهم نمودن نرم‌افزار مورد نیاز جامعه، به بالندگی و پویایی نظام کمک‌های شایان توجهی خواهد نمود.

دیدار اعضای شورای مرکزی و مسؤولان استانی حزب اعتدال و توسعه با هاشمی (اسفند 91)

عملکرد سیاسی در انتخابات

حزب اعتدال و توسعه در انتخابات مجلس ششم با شعار، می‌خواهیم شاد، سرافراز، مهربان، امیدوار و آرام زندگی کنیم. همچنین شعار آرام در سایه اعتدال سیاسی، امیدوار در سایه توسعه پایدار، شاد در سایه اقتدار ملی، مهربان در سایه وفاق ملی وارد صحنه انتخابات شد. اما فقط چهار نفر از لیست 26 نفری این حزب از حوزه انتخابیه تهران که متمایل به جناح چپ بودند توانستند آراء لازم برای ورود به مجلس را کسب کند. در این لیست 26 نفره انتخاباتی، افراد منتسب به هر دو جناح چپ و راست حضور داشتند.

این حزب در انتخابات ریاست جمهوری دوره نهم از هاشمی رفسنجانی حمایت کرد که در این انتخابات محمود احمدی‌نژاد رئیس جمهور ایران شد.

در انتخابات هشتمین دوره مجلس شورای اسلامی نیز این حزب در شهرهای مختلف و تهران لیست هایی را ارائه کرد که در شهر تهران تنها سه نفر از افراد این لیست وارد مجلس شدند.

حزب اعتدال و توسعه در دوره دهم انتخابات ریاست جمهوری از میرحسین موسوی حمایت کرد اما پس از حوادث بعد از انتخابات، جلسات شورای مرکزی آن برگزار نشد که به نظر می‌رسد پرهیز از درافتادن به دام تنش‌ها از اصلی‌ترین عوامل مؤثر بر تصمیم مسؤولان حزب بوده است.

در انتخابات نهمین دوره مجلس شورای اسلامی حزب اعتدال و توسعه لیستی را ارائه نکرد اما محمداقبر نوبخت، دبیرکل این حزب در گفت‌وگویی عنوان کرد که قطعاً در انتخابات شرکت می‌کنیم و به افراد فهیم، شجاع و منتقد دولت رأی می‌دهیم.

این حزب در اولین بیانیه خود در خصوص انتخابات یازدهمین دوره ریاست جمهوری از حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر حسن روحانی برای نامزدی دعوت کرد. حزب اعتدال و توسعه در دومین بیانیه خود پس از تجلیل از هاشمی رفسنجانی، حمایت مجدد خود از دکتر حسن روحانی را اعلام کرد.

از لیست 31 نفره مورد حمایت حزب اعتدال و توسعه برای چهارمین انتخابات شورای اسلامی شهر تهران، چهار نفر شامل احمد حکیمی‌فر، احمد مسجدجامعی، فاطمه دانشور و اسماعیل دوستی توانستند به شورای اسلامی شهر تهران راه یابند.

احتمال حضور افراد حزب در کابینه دولت یازدهم

در میان گمانه‌زنی‌های رسانه‌ای نام برخی از افراد حزب اعتدال و توسعه به چشم می‌خورد و حتی بنا بر شنیده‌ها، حضور برخی از آنها در کابینه یازدهم قطعی شده است.

با وجود تاکید رئیس جمهور منتخب نسبت به عدم گمانه زنی درباره اعضای کابینه نمی‌توان انکار کرد که اعضای این حزب حضور چشم‌گیری دست‌کم در فرایند تصمیم‌سازی در دولت آینده خواهند داشت. آنچه مسلم است این است که بر اساس مشی اعضای حزب تا امروز، به نظر می‌رسد حزب اعتدال و توسعه، تا پایان کار بر سر گفتمان اعتدال‌مدار و توسعه‌محور خویش باقی بماند و این گفتمان را بر ورود به حوزه افراط و تفریط در اصول و آرمان‌ها که خواسته برخی جریان‌های داخلی و خارجی است ترجیح دهد؛ گفتمانی که ملت در روز 24 خردادماه امسال از دولت مطالبه کرد و تا پایان بر سر آن باقی خواهد ماند.